

ΟΠΟΙΟΣ ΣΠΕΡΝΕΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΘΕΡΙΖΕΙ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ!

*Η εκπαιδευτική αναδιάρθρωση
και η Φοιτητική Αριστερά που θα απαντήσει*

Το καλοκαίρι που τελείωσε υπήρξε εξαιρετικά πυκνό σε εξελίξεις διεθνώς. Από τις ενδείξεις επιβράδυνσης της διεθνούς οικονομίας, τις ταραχές στο Χονγκ Κονγκ και το Κασμίρ μέχρι την πολιτική αστάθεια σε Βρετανία και Ιταλία το υπόγειο νήμα είναι κοινό. **Ο σύγχρονος καπιταλιστικός κόσμος δεν έχει ξεπεράσει επαρκώς την κρίση του που οξύνει αντιθέσεις σε όλα τα επίπεδα.** Παράλληλα η έλλειψη ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος (και κατά συνέπεια αφηγήματος) που να μπορεί να εγγυάται την καπιταλιστική ανάπτυξη και να αποσπά κοινωνική συναίνεση, δημιουργεί ξανά τις προϋποθέσεις για την επανεμφάνιση μαζικών λαϊκών κινημάτων αμφισβήτησης. Οι δυνάμεις των κινημάτων, των αγωνιζόμενων λαών και τάξεων που έμοιαζαν να βρίσκονται σε κάμψη, επανέρχονται δυναμικά στο προσκήνιο σε μια σειρά χωρών (Χιλή, Αργεντινή, Εκουαδόρ, Ιράκ, Λίβανος), αμφισβητώντας ανοιχτά τον νεοφιλελευθερισμό.

Η νέα κυβέρνηση της ΝΔ εκπέμπει σαφώς ένα πιο νεοφιλελεύθερο οικονομικά και ταυτόχρονα κοινωνικά πιο συντηρητικό στίγμα. Ξεδιπλώνει τον επιθετικό αντιδραστικό σχεδιασμό της στο πεδίο των ιδιωτικοποιήσεων και των φοροελαφρύνσεων για το κεφάλαιο, της επίθεσης στα εργατικά δικαιώματα, στην παιδεία (ειδικά την τριτοβάθμια), στα δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, στη μεταναστευτική πολιτική. Η μεγάλη νίκη της ΝΔ τον Ιούλη φάνηκε να της δίνει μία περίοδο χάριτος για να ξεδιπλώσει τον κυβερνητικό βηματισμό της. Για αυτό, η κυβέρνηση επιδιώκει να περάσει κρίσιμες τομές εμπροσθοβαρώς, στην αρχή της θητείας της. Το κοινωνικό και πολιτικό κλίμα μέχρι στιγμής δείχνει να την ευνοεί, αλλά αυτό μένει να κριθεί.

Η νεολαία βρίσκεται στο επίκεντρο της επίθεσης. Βασική στόχευση της ΝΔ είναι η **παραγωγικοποίηση** της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα, δηλαδή η **εναρμόνισή της με τις αλλαγές στην εργασία**. Η διαδικασία αυτή περνάει τόσο μέσα από το βάθεμα της **επίθεσης στους τίτλους σπουδών** και την επαγγελματική κατοχύρωση που προσφέρουν, όσο και από την **συγκρότηση των ίδιων των πανεπιστημιακών και σχολικών μονάδων ώστε να είναι “ανταγωνιστικές”** (ελαχιστοποίηση λειτουργικού κόστους, αξιολόγηση των ιδρυμάτων

με τεχνοκρατικά κριτήρια, δέσμευση του παραγόμενου ερευνητικού έργου αυστηρά στο πλαίσιο εταιρικών projects και αξιοποίησή του για την εξασφάλιση επιπλέον πόρων) και να λειτουργούν με λογικές ανταποδοτικότητας. Σε αυτό το στρατηγικό πλαίσιο εντάσσεται και η προσπάθεια της κυβέρνησης να ηριμοδοτήσει την ιδιωτική εκπαίδευση. Όπως και η εργασία, έτσι και **η εκπαίδευση μετατρέπεται από κερκτημένο δικαίωμα σε προσωπικό στοίχημα του καθενός**. Αυτό εγγράφει συγκεκριμένα ιδεολογικά χαρακτηριστικά στη νεολαία, συμπιέζοντας την προσδοκία της. Η κίνηση αυτή συνεπικουρείται από συγκεκριμένα μέτρα πειθάρχησης σε επίπεδο πανεπιστημίου, είτε άμεσα (κατάργηση ασύλου - λογική πλήρους αποστείρωσης των πανεπιστημιακών χώρων από οτιδήποτε –και οποιονδήποτε- δεν σχετίζεται άμεσα με την ακαδημαϊκή διαδικασία βλ. face control, κατάργηση συνδιοίκησης- επαναφορά συμβουλίων ιδρύματος, αυταρχικοποίηση οργάνων, v+2), είτε έμμεσα (έμφαση στην “αριστεία” ως ιδεολογική δεσπόζουσα και μέσο οικοδόμησης ενός συγκεκριμένου προτύπου μαθητή/φοιτητή).

Η ΝΔ προωθεί αυτές τις αντιδραστικές αλλαγές προσεκτικά. Επιδιώκει, μέσα από έναν νέο “εθνικό διάλογο για την παιδεία” (συναντήσεις με εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων, την ΠΟΣΔΕΠ, την Σύνοδο Πρυτάνεων, την ΟΛΜΕ κ.ο.κ.) **να εξασφαλίσει την ευρύτερη δυνατή συναίνεση και να παρουσιαστεί ως υπεύθυνη. Παράλληλα** επιστρατεύει μια σειρά από πάγιες τεχνικές (fast-track νομοθετικές διαδικασίες, ενσωμάτωση αναδιαρθρωτικών μέτρων σε άσχετα νομοσχέδια κλπ) προκειμένου να κατοχυρώσει καλύτερες θέσεις εν όψει κατάθεσης του νόμου-πλαίσιο. **Αξιοποιεί την νομιμοποίηση που της δίνει η νωπή εντολή** και τον ευνοϊκό για αυτήν ιδεολογικό συσχετισμό για να αποσπάσει συναίνεση και από τους ίδιους τους φοιτητές **μέσω της ΔΑΠ**, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις υποστηρίζει ανοιχτά την αναδιάρθρωση. Παράλληλα επενδύει στην **συστηματική συκοφάντηση του φοιτητικού κινήματος** στη δημόσια σφαίρα και αξιοποιεί τον ευνοϊκό υπέρ της ιδεολογικό συσχετισμό για να προωθήσει την αναδιαρθρωτική της πολιτική.

Οι δυνατότητες του Φοιτητικού Κινήματος στο σήμερα

Οι παραπάνω αλλαγές αποτέλεσαν την αφορμή για την επανεμφάνιση συλλογικών και κινηματικών διεργασιών στους Φοιτητικούς Συλλόγους από τις πρώτες κιόλας μέρες της εκλογής της Νέας Δημοκρατίας. Χαρακτηριστική στιγμή ήταν η πορεία που έγινε στην μέση του καλοκαιριού στις 23 Ιουλίου ενάντια στην κατάργηση του ασύλου, παρά το γεγονός ότι δεν είχαν γίνει Γενικές Συνελεύσεις. Αυτό ήταν απόρροια των δημοκρατικών αντανάκλαστικών που εξακολουθεί να έχει ο κόσμος των σχολών. Ταυτόχρονα έδειξε ότι **υπάρχει η δυνατότητα επανεμφάνισης ενός φοιτητικού κινήματος**.

Με την έναρξη της ακαδημαϊκής χρονιάς και τις εξελίξεις να τρέχουν γύρω από το νομοσχέδιο υπήρχε έντονη ανησυχία και κουβέντα στο εσωτερικό των σχολών. Από την αρχή αρκετοί φοιτητικού σύλλογοι πήραν αποφάσεις κόντρα στις αλλαγές που ετοιμάζει η υπουργός παιδείας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και βγήκαν μαζικά στο δρόμο. Με όλο και περισσότερες σχολές να παίρνουν αγωνιστικές αποφάσεις κάθε βδομάδα, οι πορείες μαζικοποιούνταν όλο και περισσότερο. Ωστόσο σε επίπεδο κουβέντας εντός των ΦΣ άρχισε να αναδεικνύεται ένα μούδιασμα, όσο δεν υπήρχε κάποια νέα επιθετική κίνηση από πλευράς υπουργείου. Ταυτόχρονα είδαμε και τη μαζικοποίηση αντιδραστικών μπλοκ αντικατάληψης πολύ πιο γρήγορα απ' ό,τι εκτιμούσαμε, τα οποία είτε είχαν "ανεξάρτητο" χαρακτήρα, είτε εκπροσωπούνταν από τις καθεστωτικές δυνάμεις. Αυτό οφείλεται στη δεξιά μετατόπιση της κοινωνίας που δεν αφήνει ανεπηρέαστη τη νεολαία, και στην ενίσχυση των τάσεων ατομισμού και επιβιωτισμού στο φοιτητικό σώμα. Η ψήφιση της διάταξης

περί ισοτίμησης των πτυχίων των δημόσιων πανεπιστημίων με αυτά των ιδιωτικών δημιούργησε τις εξής συνθήκες: διεμβόλισε το αντιδραστικό μπλοκ, καθώς αποτελούσε πραγματική υλική αιχμή, και ανατροφοδότησε τόσο την κουβέντα στις ΓΣ, όσο και τις κινητοποιήσεις. **Μόνο θετικά μπορούμε να αποτιμήσουμε το γεγονός πως το ζήτημα της εργασιακής προοπτικής και των επαγγελματικών δικαιωμάτων αποτελούσε κεντρικό στίγμα του λόγου των σχημάτων την προηγούμενη τετραετία.** Άρα μπόρεσε να γίνει πλήρως κατανοητό ότι με αυτή την εξίσωση υποβαθμίζονται πλήρως τα πτυχία μας, αλλά και συνολικά ο δημόσιος και δωρεάν χαρακτήρας του ελληνικού πανεπιστημίου. Βάζοντας μπροστά την εργασιακή προοπτική, τις κρίσιμες αλλαγές που θα φέρει το νέο νομοσχέδιο (π.χ. διαγραφές), αλλά και ζητήματα φοιτητικής καθημερινότητας, μέσα από λογική κλιμάκωσης δημιουργήθηκαν οι όροι για μία μαζική πανελλαδική έκφραση του φοιτητικού κινήματος, με την κινητοποίηση που έγινε στο τέλος του Οκτωβρίου.

Παράλληλα με τη μαζικοποίηση του φοιτητικού κινήματος είδαμε μια όξυνση της κρατικής καταστολής και μια σκλήρυνση της στάσης των διοικήσεων των Παν/μιων. Αποκορύφωμα αυτής της επιθετικότητας αποτέλεσαν τα πρόσφατα γεγονότα στην ΑΣΟΕΕ, λίγες ώρες μετά τα οποία έγινε μαζική κινητοποίηση. Ωστόσο αυτό οφείλεται στο γεγονός πως οι φοιτητές/τριες αντέδρασαν αντανakλαστικά στη βία και την καταστολή. Και επειδή ούτε η κινητοποίηση αυτή, ούτε η ίδια η πορεία της 17 Νοέμβρη πρέπει να είναι η κορύφωση του φοιτητικού κινήματος, πρέπει αυτά τα αντανakλαστικά, όπως και συνολικά η κουβέντα των ΦΣ, να πολιτικοποιηθούν. Στόχος πρέπει να είναι **να συγκροτηθεί ένα ζωντανό, μαζικό και μαχητικό φοιτητικό κίνημα το οποίο θα είναι ικανό και μεσοπρόθεσμα να έρθει αντιμέτωπο με την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση και να πετύχει νίκες.**

Η φοιτητική αριστερά στη συγκυρία

Ο οξυμέσος και έντονα ιδεολογικά φορτισμένος τρόπος με τον οποίο έρχεται να υλοποιήσει η ΝΔ την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση ορίζει μια κατάσταση και ένα κλίμα εντός των σχολών διαφορετικό από τα προηγούμενα χρόνια. Τόσο η ένταση, η ταχύτητα και η κεντρικότητα της επίθεσης, όσο και ο τρόπος με τον οποίο πλήττει τα φοιτητικά συμφέροντα, ενεργοποιούν συγκεκριμένα αντανάκλαστικά και δημιουργούν στη φοιτητώσα νεολαία μια σειρά αναπάντητων ερωτημάτων σε σχέση με την προοπτική του, η οποία συμπιέζεται συνεχώς προς μια κατεύθυνση αντίθετη από αυτή που όριζε επί χρόνια το κοινωνικό συμβόλαιο στον ελληνικό κοινωνικό για την φοιτώσα νεολαία.

Η δύναμη κρισιακή αυτή συνθήκη ορίζει συγκεκριμένα καθήκοντα και για τη φοιτητική αριστερά στο σήμερα. Η επανεκκίνηση της πολιτικής κουβέντας των ΕΑΑΚ που είχε σταματήσει το προηγούμενο χρονικό διάστημα είναι αναγκαία, αλλά όχι ικανή, συνθήκη για να μπορούμε να μιλάμε για επανεμφάνιση του φοιτητικού κινήματος στο σήμερα. Χρειάζεται κοινή πολιτική όσμωση των ΕΑΑΚ επί συγκεκριμένων αιχμών, κοινός τακτικός σχεδιασμός, προκειμένου να τίθενται σε ενιαία κίνηση οι φοιτητικοί σύλλογοι, με κοινούς γύρους γενικών συνελεύσεων και παρόμοιο βηματισμό, που θα μπορεί εξώστρεφα να δημιουργεί πολιτικό γεγονός, και να δίνει ξεκάθαρο στίγμα πως συνολικά το φοιτητικό στρώμα αντιτίθεται στα μέτρα της κυβέρνησης. Επομένως αποτιμάμε θετικά το γεγονός ότι τα ΕΑΑΚ κατάφεραν να συντονιστούν και να ορίσουν κοινό σχεδιασμό και κοινή ιεράρχηση γύρω από κινηματικούς κόμβους.

Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο τα ΕΑΑΚ σχεδιάζουν για τους κοινωνικούς χώρους στους οποίους παρεμβαίνουν πρέπει να ξεπεράσει μια κοντόφθαλμη τακτικίστικη προσέγγιση που κινδυνεύει να γίνει όλο και πιο εμφανής. **Με κριτήριο την κοινωνική αποτελεσματικότητα τόσο ανά κοινωνικό χώρο αλλά και συνολικά πρέπει να κινηθούμε με έναν τρόπο που θα τροφοδοτεί συνεχώς τους ΦΣ και θα πολιτικοποιεί κινηματικά μπλοκ.** Όπως έχει περιγραφεί και παραπάνω, η διάλυση της προοπτικής αποτελεί μείζον ζήτημα για τους φοιτητές/τριες, και αυτό οφείλει να απαντήσει η

φοιτητική αριστερά, για να καταφέρει να διατηρήσει μια κατάσταση που έχει αρχίσει να εμφανίζεται, όσον αφορά στο φοιτητικό κίνημα.

Το γεγονός πως υπάρχουν συνδικαλιστικά εργαλεία και πρακτικές που μέτρησαν αποτελέσματα προ δεκαετίας δεν τα καθιστά αργίοι αποτελεσματικά σε κάθε πιθανή συγκυρία, και επιστράτευσή τους χωρίς κριτήριο μπορεί να τραυματίσει τους συλλόγους και να απομαζικοποιήσει συνελεύσεις και κινηματικές διεργασίες. Η αποτελεσματικότητα πρακτικών πρέπει να αναδεικνύεται σε σχέση με τα βήματα που μέτρησαν στο σήμερα, και πως οι ίδιοι οι φοιτητές/τριες του σήμερα έλαβαν μέρος στις συγκεκριμένες πρακτικές, και άρα συνέβαλαν στον αγώνα ενάντια στην αναδιάρθρωση.

Τέλος, δεν μπορούμε να αφήσουμε την κουβέντα του δικτύου να ατονήσει. Το αμέσως προηγούμενο χρονικό διάστημα πρέπει να αποτιμηθεί ειλικρινά, νηφάλια και άμεσα και η κουβέντα των συλλόγων να τροφοδοτήσει τη σκέψη και των ίδιων των ΕΑΑΚ, τα οποία θα μπορέσουν να σχεδιάσουν από κοινού ένα βηματισμό ο οποίος, εν όψει του νομοσχεδίου για την παιδεία, θα βγάλει στο δρόμο ένα μαζικότατο φοιτητικό κίνημα. Σε καμία περίπτωση αυτό δεν πρέπει να σηματοδοτήσει όμως άτακτη φυγή προς τα εμπρός, με μια διάθεση τύπου “περασμένα ξεχασμένα”, γιατί αν δεν αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα του μορφώματος, αν δεν παραδεχτούμε τι έχει πάει λάθος, κινδυνεύουμε να επαναλάβουμε λάθη του παρελθόντος.

Για μια φοιτητική αριστερά στο ύψος των σύγχρονων προκλήσεων

Είναι σαφές ότι η ίδια η κοινωνική δυναμική που αναπτύσσεται σιγά σιγά στους κόλπους της νεολαίας επιδρά αφυπνιστικά και για τα ίδια τα ΕΑΑΚ. Ωστόσο υπάρχουν οι προβληματικές που το μόρφωμα έχει επισωρεύσει τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα μιας συνολικότερης αμνηχανίας και αδυναμίας να απαντήσουν αποτελεσματικά σε συνθήκες ήττας και υποχώρησης του λαϊκού παράγοντα παραμένουν. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, σε μια συνθήκη που τα ΕΑΑΚ καλούνται να χαράξουν μάχιμη πολιτική γραμμή για το φοιτητικό κίνημα, **η κουβέντα στο εσωτερικό τους συνεχίζει να αναπαράγει επίπλαστα δίπολα** που υπηρετούν περισσότερο τη λογική της διατήρησης πολιτικών οριοθετήσεων (λιγότερο ή περισσότερο ουσιαστικών) παρά τη γόνιμη πολιτική αντιπαράθεση πάνω στα επίδικα της συγκυρίας. Το νήμα για την επανεκκίνηση του μορφώματος ξεκινάει από μια ειλικρινή και ουσιαστική αποτίμηση της σημερινής του κατάστασης, σε συνδυασμό με μια νηφάλια αναγνώριση της συνθήκης στην οποία τοποθετούμαστε και των δυνατοτήτων που αυτή εγκυμονεί.

Στην παρούσα συγκυρία είναι ζωτικής σημασίας τα ΕΑΑΚ να κάνουν τις απαραίτητες τομές προκειμένου οι δυνατότητες που διαβλέπουμε για τη δυναμική επανεμφάνιση του φοιτητικού κινήματος στο προσκήνιο να αξιοποιηθούν στο έπακρο. Οι τομές αυτές αφορούν αφ' ενός την ίδια την ποιότητα της κουβέντας εντός του μορφώματος που οφείλει να γίνεται με τα μάτια στραμμένα στους συλλόγους και τα πραγματικά τους ερωτήματα, με το κριτήριο της κοινωνικής αποτελεσματικότητας των σχεδίων που δοκιμάζονται στο μαζικό πεδίο. Αφ' ετέρου, αφορούν τον ίδιο τον τρόπο που το δίκτυο συγκροτείται και λειτουργεί. Αναγκαία συνθήκη είναι η **αποκατάσταση της εξωστρέφειας των σχημάτων και της λειτουργίας τους ως κοινωνικοπολιτικών συσπειρώσεων ικανών να εγκολπώνουν όλο το αριστερόστροφο δυναμικό των σχολών** με όρους πραγματικά ισότιμης συμμετοχής στην διαδικασία παραγωγής της πολιτικής γραμμής. Η **ρήξη με τις λογικές που θέλουν τα σχήματα υλοποιητές προαποφασισμένων πολιτικών σχεδίων** είναι προϋπόθεση για να διατηρήσουν κοινωνική

γείωση και να συγκροτήσουν πραγματικές κινήσεις μαζών. Αυτό περνάει από συχνές και ανοιχτές για τον κόσμο των σχολών διαδικασίες σχημάτων, που θα ξαναεκθέσουν τα σχήματα και τον εσωτερικό τους διάλογο στις πραγματικές ανησυχίες που βιώνει ο κόσμος των σχολών.

Παράλληλα, οι κοινωνικές διεργασίες που συντελούνται σε επίπεδο νεολαίας και τα αναβαθμισμένα καθήκοντα που ορίζει η συγκυρία θέτουν επιτακτικά το ζήτημα της αναγκαίας αριστεράς που θα απαντήσει. Ο ίδιος ο Νοέμβρης διδάσκει ότι οι κοινωνικές δυναμικές που απελευθερώνονται σε συνθήκες ανάτασης του λαϊκού κινήματος είναι καταλυτικές για την ανασύνθεση της ίδιας της αριστεράς. Όπως τότε, έτσι και τώρα είναι απαραίτητο **η φοιτητική αριστερά και εν προκειμένω τα ΕΑΑΚ να σηκώσουν το γάντι και να προτάξουν μια άλλη εικόνα, κόντρα στον κατακερματισμό και την εσωστρέφεια**. Τα πρώτα βήματα που έγιναν πρέπει να αποτελέσουν την αρχή για μια συνολική **επαναφορά της λειτουργίας του δικτύου** με ότι αυτό συνεπάγεται (πύκνωση των συντονιστικών διαδικασιών, συντονιστικά που θα καταλήγουν κ.ο.κ.) Άμεσος στόχος θα πρέπει να είναι **η επανένωση σχημάτων που διασπάστηκαν τα προηγούμενα χρόνια**. Μεσοπρόθεσμα, η διαδικασία αυτή πρέπει να λειτουργήσει καθοδηγητικά για τη φοιτητική αριστερά εν γένει. Η υποχώρηση και η αμηχανία των τελευταίων ετών έφεραν τα ΕΑΑΚ σε μια αδυναμία ή και απροθυμία να περιγράψουν ένα πραγματικό σχέδιο ενοποίησης των δικτύων της ριζοσπαστικής αριστεράς με στρατηγικό βάθος και με τα απαραίτητα τακτικά βήματα, με αποτέλεσμα η ανασυνθετική διαδικασία να κάνει βήματα πίσω. Το ερώτημα ωστόσο παραμένει. Η επανακατοχύρωση των κοινών συνδικαλιστικών πρακτικών, η διαπάλη πάνω στα πραγματικά πολιτικά επίδικα που μας θέτει η ίδια η συγκυρία, η κοινή δράση στο κίνημα μπορούν και πρέπει να σφυρηλατήσουν μια νέα ενότητα των δυνάμεων της ριζοσπαστικής αριστεράς, να ξαναθέσουν τις βάσεις ώστε η κουβέντα να ξανανοίξει με καλύτερους όρους. **Οι προκλήσεις είναι πολλές και γι' αυτό είναι πιο επιτακτικό από ποτέ η φοιτητική αριστερά την επόμενη περίοδο να δράσει ενιαία σε πανελλαδικό επίπεδο**.

Είναι σαφές πως ζούμε σε μια συνθήκη υποχώρησης του λαϊκού παράγοντα, απώλειας κεκτημένων, και συνολικής τροποποίησης του ταξικού συσχετισμού δύναμης εις βάρος των δυνάμεων της εργασίας. Τώρα, η νεολαία καλείται να λειτουργήσει, όπως και άλλες φορές στο παρελθόν, ως πυροδότης ευρύτερων πολιτικών και κινηματικών διεργασιών, που θα μπορέσουν να διαρρήξουν την εικόνα της επιστροφής στην κανονικότητα, και να δώσουν αναπαραστάσεις νίκης στο σήμερα.

